

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (final draft).

Viite:

Juurakko, P. 2019. Onko Suomeen rantautumassa eurooppalainen juomakulttuuri?.
Ylä-Satakunta 2.5.2019, 8.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Onko Suomeen rantautumassa eurooppalainen juomakulttuuri?

2017 vuonna paljon keskustelua herättänyt ja tunteita kuohuttanut uusi alkoholilaki (1102/2017) on ollut voimassa vuoden. Tässä vaiheessa on vielä varhaista sanoa, mikä vaikutus uudistuksella lopulta tulee olemaan, mutta mitään suurempaa mullistusta ei vielä ole mielestäni havaittavissa.

Uudistuksen merkittävin ja eniten keskustelua herättänyt muutos lienee ollut ruokakaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla myytävien alkoholijuomien enimmäisalkoholipitoisuuden nostaminen 4,7 prosentista 5,5 prosenttiin. Tämä mahdollisti mm. nelosoluiden, tislaamalla valmistettujen lonkeroiden ja ns. limuviinien ostamisen 350 myyntipaikan sijasta 5300 myyntipaikasta. Tämän uudistuksen myötä Alko on menettänyt myyntiään ja päivittäiskaupoissa myynti puolestaan on lisääntynyt, mikä oli odotettavissakin.

Ravintoloille uudistus toi kaivattua joustoa. Uudistuksen myötä erilliset A-, B- ja C -luvut poistuivat ja yhdellä luvalla saa anniskella kaikkia alkoholijuomia. Lupamenettelyä muutettiin muiltakin osin, joidenkin lupien tilalle otettiin käyttöön ilmoitusmenettely, joka osaltaan joustavoitti toimintaa, mutta osaltaan myös lisäsi toimijan vastuuta. Tervetullut uudistus oli myös toimijoiden yhteisten anniskelualueiden mahdollistaminen sekä mahdollisuus asiakkaan alkoholijuoman siirtämiseen anniskelualueelta toiselle (esim. sisätilasta ulkoterrassialueelle).

Alkoholin anniskelusta vastaavan henkilön pätevyysvaatimuksia uudistettiin, enää ei edellytä alan koulutusta tai kahden vuoden työkokemusta, vaan pätevyudeksi riittää alkoholilain osaamistodistus (anniskelupassi). Muutos vaikuttaa pieneltä, mutta helpottaa huomattavasti esim. työvuorojen laatisessa.

Miten muutokset ovat vaikuttaneet kuluttajien ostokäyttäytymiseen?

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tilastot (Valvira 27.2.2019) osoittavat alkoholin kulutuksen kääntyneen lakiuudistuksen myötä kasvuun. Syynä tähän voi olla lakiuudistus, mutta ei voi unohtaa myöskään vuoden 2018 hellekesää ja sen mahdollista vaikutusta juomien kulutukseen. Vähittäismyynnissä myytyjen alkoholijuomien muutos on +0,1 %. Vähittäismyynnissä nousua on erityisesti ginissä, miedoissa juomasekoituksissa, viinijuomissa ja roséviinissä. Anniskelussa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on +0,6 %, nousussa ovat juomasekoitukset, katkero, gini ja viinit, erityisesti roséviini.

Kokonaisuutena alkoholijuomien myynti on tilaston mukaan kasvanut +0,1 %, mutta kulutus on siirtynyt väkevästä juomasta miedompiin juomiin. Alkoholijuomien kokonaismyynnin kasvu (0,1 %) vaikuttaa pieneltä, mutta kun se muutetaan litroiksi tarkoittaa se 54 000 litraa.

THL laati ennen uudistusta skenaarioita, joissa realistisimman skenaarion mukaan alkoholin kokonaiskulutus lisääntyisi 6 % (THL, 1.11.2017). Onneksi tämä skenaario ei ainakaan vielä toteutunut. Toki täytyy muistaa, että Valviran tilastoissa ovat mukana vain vähittäismyynti ja anniskelu. Tilastot todellisesta alkoholikulutuksesta ja sen muutoksesta olisivat luotettavia vasta sitten, kun mukaan laskettaisiin myös kotona valmistetut sekä esim. Baltian maista hankitut alkoholijuomat.

Toivotaan, että Baltian maista tuotujen alkoholijuomien määrä olisi laskusuunnassa ja ostokset suunnattaisiin Baltian maiden sijasta paikallisiin yritysisiin, myös alkoholijuomien osalta. Siihen, mistä alkoholijuomat jatkossa tullaan ostamaan, vaikuttaa mm. maiden alkoholiverotus. Verotuksella pyritään ohjaamaan niin kuluttajien ostokäyttäytymistä kuin kulutustakin. Mielenkiinnolla jään odottamaan, miten juomakulttuurimme kehittyy tulevien vuosien aikana. Toivon, että suuntana on ”eurooppalaistuminen”, eli nautimme juomia hyvässä seurassa, ilman voimakasta humaltumista ja häiriökäyttäytymistä. Ainakin tämä

ensimmäinen lakiuudistuksen jälkeinen vuosi vaikuttaa kohtuullisen hyvältä ja uudistuksesta olenkin kuullut vain positiivista palautetta, niin alalla työskenteleviltä kuin kuluttajiltakin.

Paula Juurakko
Tuntiopettaja, anniskelupassitestaaja, SeAMK